

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

Leto 2022 - Št. 2

Apr-Dec

ŽELJE

Zaključujemo leto, ki je vse bolj zaznamovano z vojno in raznolikimi oblikami svetovnih kriz. Lahko trdimo, da je potekalo v objemu prelite krvi, maščevanja, napuha, jeze, zaskrbljenosti, nejevolje in še marsikaj. Vse je en velik Ne-Mir. Slovenci nismo bili izjema. Vsak je, kjerkoli na tem svetu, doživel tudi težje trenutke. Prav gotovo so bila tudi lepa doživetja in so ravno te podobe tiste, ki jih moramo ohraniti v srcu in v spominu.

Ob božiču in prihajajočem novem letu naj se vrača MIR. Mir, katerega potrebuje ves svet. Ko bo mir prevladal bo človeštvo, ki je slepo in izgubljeno, dobilo nazaj vid in sluh ter bo znalo izbrati pravo pot za lepšo prihodnost.

Mir prinaša tudi skromnost in razumevanje. Če si v miru, si tudi bolje razpoložen in pametnih misli. To ti pomaga, da poslušáš in razmišljaš in daješ več pomembnosti vrednotam in manjšim besedam, kot so »prosim, hvala in oprostí ...«. Ponižnost je tista, ki dviga človeka. Ko pridemo do te stopnje, lahko razumemo druge in postanemo bolj sočutni. S tem pridejo sami dobri nameni: ljubezen, novo upanje in skupno veselje. Vabim vas vse na to preobrazbo.

Znali smo biti složni in enotni. Želim si, da bi to znali biti tudi v prihodnje in da bi si podali roke, si pogledali v oči ter z veseljem in nasmehom zaželeli iskreno in dobesedno vse najboljše, kot bratu brat. Po Prešernu ...

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrók, kar ima Slava,
vsi naj si v róke sežejo,
de oblast
in z njo čast,
ko pred, spet naša bosta last!

VLADY KOCIANCICH



Marca meseca (25. 03 2022) nas je zapustila Vlady Kociancich. Rodila se je leta 1941 v Buenos Airesu. Študirala je književnost na Univerzi v Buenos Airesu, kjer je spoznala Jorgeja Luisa Borgesa, s katerim sta postala prijatelja in s katerim je študirala staro angleščino. Leta 1971 je pri založbi Galerna v Buenos Airesu izšla njena prva zbirka kratkih zgodb pod naslovom »Coraje« (Pogum). Njen prvi roman »La octava maravilla« (Osmo čudo) je izšel v Španiji leta 1982. Leta 1984 mu je sledil »Los últimos días de William Shakespeare« (Zadnji dnevi Williama Shakespeara). Leta 1988 je prejela nagrado Jorgeja Luisa Borgesa, ki sta jo podelila Fondo Nacional de las Artes in Fundación Konex, leta 1990 pa nagrado Gonzala Torrente Ballesterja (Španija) za zbirko kratkih zgodb »Todos los caminos« (Vse poti). Pri Mladinski knjigi je leta 1993 s kratko prozo bila uvrščena v knjigo »Ob srebrni reki«. Maja 1995 je na vabilo Svetovnega slovenskega kongresa v okviru akcije »Vračanje Slovencev in slovenske kulture v domovino« prišla v Slovenijo in se udeležila tudi srečanja PEN na Bledu. Njen roman »El templo de las mujeres« (Ženska cerkev) je bil leta 1996 uvrščen med finaliste za nagrado Rómulo Gallegos. Pisala je tudi eseje. 26. septembra 1998 je imela kulturni večer in predavanje pri SKA. Zadnje leto je pripravljala prevod romana italijanskega pisatelja Leonarda Sciascie in en svoj roman.

----- *** -----

NOČ TANGA V KRIŽANKAH

Slovenski harmonikar Marko Hatlak, poznan tudi kot član skupine Terrafolk, je 27. julija, v Križankah z izjemno zasedbo FUNtango ter solistoma Bernardo Fink Inzko in Marcosom Finkom zaokrožil stoto obletnico rojstva enega najslavnejših glasbenikov 20. stoletja, argentinskega skladatelja Astorja Piazzolle.

ALOJZIJ GERŽINIČ IN ŠOLSTVO NA TRŽAŠKEM



Letošnja številka revije »Dileme«, katero izdaja Študijski center za narodno spravo (SCNR), ima zanimiv prispevek kjer Aleš Breclj opisuje o pomembnem šolniku Alojziju Geržiniču

Alojzij Geržinič (1915–2008) je nam znan kot, kulturni delavec, publicist in, glasbenik. Opis se dotakne kronološko življenjepisno od mladosti do izseljenstva v Argentini. V obdobju druge svetovne vojne je natančno prikazana njegova opredelitev in versko politična pripadnost.

Nasprotoval je komunistični revoluciji in se je na poziv vodstva domobrancev na Primorskem začel ukvarjati z obnavljanjem slovenskih šol, ki jih je zatrl fašizem. Kasneje se je umaknil v begunska taborišča v Italiji. Na vabilo dr. Srečka Barage se je vrnil v Trst in sodeloval pri obnavljanju slovenskega šolstva. Ni bilo lahko, doživel je veliko nasprotovanja tako iz strani Italijanov kot Slovencev, ki so bili komunističnih misli. Kljub temu mu je to uspelo izvesti na Tržaškem in Goriškem .

----- *** -----

Človek, včasih prav hudo utrujen nenadoma začuti svež zrak ...

Lepo je, ko poudarite, kako se nekateri "pred leti niso motili ...?"

Še danes (na nek način ...) tista pšenična zrna rojevajo ...

Vsega dobrega! Novih energiji in zamisli ... še posebej pa - ob vedno bolj zmedenih časih - jasnih misli tudi za naprej. Lep pozdrav vsem!

Vaš vdani Zorko Simčič.

*Naj se svetu poraja:
skromnost, mir, odpuščanje,
upanje, ljubezen in veselje ...*

*Blagoslovljen božič
in srečno novo leto !*



NAJVEČJI PESNIK IZSELJENSTVA JE IMEL SVOJ VEČER



Slovenija in Japonska sta letos praznovala trideset let njunega medsebojnega odnosa. Osrednje praznovanje je bilo na slovenskem veleposlaništvu v Tokiu. Za kulturni del večera so organizirali recital poezije v spomin na patra dr. Vladimirja Kosa. Predsednica Slovensko-japonskega društva prijateljstva, mag. Jelisava Dobovšek Sethna, se patra Kosa spominja kot toplega in sočutnega človeka, ki je vedno znal najti pravo besedo.

»Oče Kos se je rad udeleževal srečanj Slovencev, ki sta jih organizirala veleposlaništvo in Skupina slovensko-japonskega prijateljstva. Na proslavah veleposlaništva ob slovenskem kulturnem prazniku je bila vedno prisotna tudi njegova poezija. V 96. letu starosti je na prošnjo veleposlaništva napisal ganljivo pesem ob 30. obletnici državnosti Republike Slovenije z naslovom »Moj potni list.«

Moj potni list

ČEZ LETA TRI – ČE BOG DA – BOM STO LET ...
MOJ POTNI LIST – ODKAR ŽIVIM V TUJINI
JE VES SLOVENSKI! FOTO LE JE BLED:
KOT DA DOLŽAN SEM NEKAJ ZGODOVINI ...
SLOVENSKEGA PEČATA NI ME SRAM –
DRŽAVA SMO – PEČAT TO IZPRICUJE!

IN TUDI, ČE BOM MORAL KDAJ DRUGAM ...
SLOVENSKI POTNI LIST Z MENOJ POTUJE!
PO BARVAH MI SLOVENIJA DIŠI:
V POMLAD CVETOV, V ZAMAKNJENOST PLANINE,
V JESEN SADOV IN GOB, V ZLATÓ IZ VIN ...
IN V ZIMO S SNEGOM, Z ANGELČKI IZ GLINE.

Vladimir Kos, april 2021

----- *** -----

KOT DA JE SVET OBRNIL OČI OD NAS



To so bile besede D. Estifanosa Gebremeskela, nekdanjega inšpektorja etiopskih salezijancev, sedaj pa namestnika ravnatelja inštituta sv. Anselma v Rimu, ko so sredi novembra v Frančiški cerkvi Marijinega oznanjenja v središču Ljubljane izvedli dobrodelni večer, namenjen potrebnim v Etiopiji. Bil je predvečer svetovnega dneva ubogih, zbrali so se v molitvi, pesmi in pričevanjih. Na dobrodelnem koncertu sta med drugim nastopila tudi Bernarda in Marko Fink. Etiopski duhovnik je za to priložnost tudi izjavil: »Samo če ostanemo zvesti sebi – tudi v nemiru, tudi ko ni lahko –, takrat smo ranljivi, samo takrat lahko srečamo bližnjega. Kadar iščemo Kristusa v sebi, najdemo Kristusa v drugih.«

SVOBODOLJUBNA SLOVENKA

SVOBODOLJUBNA SLOVENKA
Ddr. Mira Delavec Touhami

UNA ESLOVENA AMANTE DE LA LIBERTAD
Damaso Ahlin (Traducción)

VABILO

Vabimo vas na pogovorni večer v četrtek,
16.6.2022 ob 18.00 uri
v prostoru Zbirštevja SIM na Linhartovi 13 v Ljubljani.

V pogovoru med ddr. Mira Delavec Touhami, avtorico knjige o Josipini Urbanič Turnograjski in prevajalcem knjige v špansko Damianom Ahlinom.

Veliko zanimivega bomo povedali o tej prvi slovenski pesnici, prozičarki, skladateljici ...

Veselimo se srečanja z vami!

Josipina Urbanič Turnograjska (prva slovenska pesnica, pisateljica, prozičarka in skladateljica), je bila aktivna avtorica, ki je posebno energijo izražala tudi skozi svoj literarni opus. V spominu ji jih je poslal Tomazem v letih 1850-1853, in s tem nastala prva slovenska odločitev, ljubici do naroda, domovine in jezika. Zanimajeva avtorica, da je v neki odločbi začela po pisatelju, ki je ob priložnosti vzpodbudnih besedah »zagodba« namreč. Njena vloga je morala prenesti mednarodno ulovno, o ključu temu je ostala celo življenje odprta za ljubcem in veselic.

Damian Ahlin in ddr. Mira Delavec Touhami

Mira Delavec Touhami y Damian Ahlin
presentan a
la primera escritora eslovena
JOSIPINA
TURNOGRAJSKA
2/11 a las 17.30 hs
vía ZOOM

FILO:UBA
UNIVERSIDAD CAYULICA DE CORDOBA
ska

V ponedeljek, 13. junija, v Prešernovi hiši v Kranju je bilo predavanje ddr. Mire Delavec Touhami o Josipini Turnograjski. Ob priložnosti je bila tudi predstavljena dvojezična knjiga »Svobodoljubna Slovenka« (slovensko-špansko), ki je izšla pod okriljem SKA, tiskana v Buenos Airesu. Predavanje je bilo možno spremljati tudi preko Zooma. Nekaj dni kasneje (16. 06. 22) je bila predstavitev knjige tudi v prostorih izseljenske matice. Knjiga je tako odpotovala in videla tudi slovenska tla. V drugi polovici leta je zagledala luč v rodni Argentini (2. 11. 22), ko se je pod okriljem lektorata slovenskega jezika izvedela predstavitev knjige predvajana tudi preko zooma.

ojo kakovostno držo vsa ta
o prijateljevo in sodelavcevo po vsem svetu...

SKA:
včeraj, danes in jutri

"Eno nam je bilo jasno »daleč od domovine lahko samo s čim bolj kvalitetnim delom omislmo svojo prisotnost v svetu, opravimo svoje poslanstvo in s tem tudi osebno rastemo." Zorko Simčič

POGLEJ VEČ

Instagram skakcija M ska.novice@gmail.com

f Slovenska Kulturna Akcija M skakcija@gmail.com YouTube Slovenska Kulturna Akcija

ZAMIŠLJENI KONCERTI



Hvaležen slovenskemu dušnemu pastirstvu, da je sprejelo in podprlo zamisel cikla, je naš član Luka Debevec Mayer izvedel meditirane koncerte. Smisel letih je bila znova poudariti, prav preko glasbe, določene cerkvene čase, kot sta postni in adventni čas, šmarnični Marijin mesec maj, mesec junij Srca Jezusovega v povezanosti s spominom na naše mučence obenem tudi mesec Marijinega brezmadežnega srca ter rožnovenski mesec oktober. Torej koncerti so tako bili v mesecu aprilu, v maju, juniju, oktobru in decembru. Venec pet koncertov, eden za vsak cerkveni čas - za vsako desetko - pravi rožni venec. Dodatno je za vsak koncert poudaril spomin na umetnike kot na primer aprila meseca, ko se je spomnil g. Ivana Bukovca, ki je izrezljal največji znak naše vere z namenom, da bi vsak, ki bi pred njim postal s pogledom Nanj, prebudil v sebi kanček prepričanja in spoznanja, da nas je izbral kot Oče za svoje otroke. In tako vsak koncert s posebnim namenom v cerkvi, ki pod varstvom Marije Pomagaj družijo Slovence v Argentini.

----- *** -----

Velikokrat v življenju imaš priložnost, da iz suhega lesa dobiš zeleno vejico. Prav tako tudi kapljica črnila postane beseda, ki je danes namenjena nam vsem. Pomembno je, da dobiš čas zase ... Morda je celo potrebno, da se večkrat srečamo z besedo, dokler ne najdemo prave, tiste, ki nam bo ostala v spominu, na dnu srca in razveselila dušo.

Damijan Ahlin

MOSTAR MIRU



Takih nagrajencev v današnjih časih žal težko srečamo. Prvi je nagrado Mostar Peace Connection prejel Vaclav Havel, med najbolj znanimi imeni lahko omenjamo Antónia Guterresa, Nelsona Mandelo, Aloisa Mocka, in še drugi seveda.

Letos je Valentin Inzko prejel prestižno nagrado za svoje delo visokega predstavnika v Bosni in Hercegovini, predvsem pa za zakon, ki ga je podpisal proti zanikanju genocida.

Nagrado podeljuje »Mostarski center za mir in multietnično sodelovanje« za prispevke k zблиževanju civilizacij in kultur. Nagrajencu je čestitala med drugimi tudi zunanja ministrica Bosne in Hercegovine Bisera Turković. Sedaj se tudi mi pridružimo čestitkam in hvaležni smo Valentinu tudi za zgled.

----- *** -----

MED TANGOM IN ZAMBO



Pod tem naslovom in naslednjimi besedami je Andrej Rot v svojem programu spregovoril o Vinku Rodetu ob svojem 90. jubileju.

»Pesnik in pisatelj Vinko Rode piše v slovenščini, poskušal je tudi v španščini. V dnevnikih, ki jih je pisal desetletja, izmenjuje slovenščino in kastiljščino. Materni jezik mu pomeni vrednote, osebno poslanstvo in podedovano

pojmovanje lepote, španščina pa neposrednost in intimnost. Domotožje blaži v pesniškem izražanju, a tudi z zahajanjem v naravo, kmetovanjem, s srečevanjem z vrstniki.«

Senca sem jaz
in senca si ti.
Jaz merim čas,
kaj pa ti?

----- *** -----

SLOMŠKOVO PRIZNANJE ANKI SAVELLI GASER



Septembra meseca je Vokalna skupina Tromostovje pri nedeljski dopoldanski maši v frančiškanski cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani prvič izvedla mašo za moški zbor avtorice Anke Savelli Gaser. Po njenih besedah:

»Mašo za moški zbor sem napisala pred nekaj meseci in po posrednikih iz Argentine poslala v Slovenijo. Zdelo se mi je skoraj neverjetno, ko me je p. Vid Lisjak poklical, da jo bodo že izvajali. V resnici si še nedavno nisem mislila, da bi moje skladanje v Sloveniji sploh koga zanimalo.«

Po 68 letih življenja v Argentini se je septembra za vedno vrnila v domovino. Naša Anka je še isti mesec tudi prejela Slomškovo priznanje, ki so ji ga podelili na Ponikvi na tradicionalnem srečanju učiteljev, vzgojiteljev, katehetov in staršev. Želimo ti vse dobro in čestitamo!

IN MEMORIAM

Prof.dr. Vladimir Kos: MOJ POGLED NA SKA

Letos nas je zapustil prof. dr. Vladimir Kos. Bil je naš član od prvega dne, zato ga smemo omeniti kot ustanovnega člana izven argentinskega ozemlja. Kot tak je bil vedno zelo pozoren na delovanje SKA in podal tudi misli, razna mnenja in je tudi skrbel zlasti za njegovo ljubo kulturno revijo katero je rad duhovito in ljubeznivo preimenoval s kratico MED. Čeprav je bil daleč stran, je bil vedno na tekočem in z nami sodeloval tudi, ko so bili težki trenutki, vedno si je prizadeval za obstoj naše ustanove. V nadaljevanju bomo - po njegovih besedah - vse to spremljali in doumeli.

Zlasti v prvem obdobju, ali celo v prvih dvajsetih letih, je SKA doživela prelom in obnovo in v tistem času je nastala pesem »Dialog s hudičem» ki jo je Vladimir spisal leta 1974 in je vse do sedaj doživeto skrčil v pesnitev. Za njeno spremno besedo je izbral citat Irvinga Washingtona: »Prijateljstva se ohladijo, knjige pa se ne ...«

Dialog s hudičem

Prav ko sem hotel dvigniti kozarček k ustom,
da proslavim v treh črkah skritih dvajset let,
na stari reki Sumida, in z vetrom vred
strmim na mrtvi češnjev cvet v naročju mesečine –

sede v plesnivo barko sam hudič s šepetom:
»Zakaj na zdravje? Naj vso stvar pobere vrag!
Le kolikim je še besed slovenskih mar?
In če jim je – jo hočejo s političnim obstretom.

Pusti jih – naj končajo logiko nesloge
in tiho padejo kot iskre v ogenj zlat,
ah, ogenj, čist, rdeč, edin in jedernat ...
Mar niso oni danse odpovedali celinam?«

... Kljub sove jokanju me ni bilo nič strah.
V odsevu zvezd zapišem v notes: »SKA je praznovanje.«

V naslednjih letih se je pojavila gospodarska tesnoba, Vladimir si je leta 1994 tako prizadeval:

»Najprej naj stisnem roko na daljavo vsakomur, ki te je pomagal ustvarjati – v novo dobo Mladenja Empirij Daljnosežnosti (MED). Ne pretiram: vse to se zgodi, ko prenesemo nevidni svet spoznanj nad tvojih sedaj 84 strani, všteti okusno opremljene platnice. Že način tiskanja naslovne strani je poln dinamike; tudi tiskanje lahko postane umetnost. Kaj praviš, ali bo dinamičnost trpela, če raztegneš Entresiglo v enako dolžino z Meddobjem? In potegneš ljubke arabske (bolje: azteške vzorce) vertikalno čez sredo, tako da je npr. Vsebina brez njih? Morda bo celo ceneje ...«



»Dragi MED! Še enkrat te prosim, stisni roko na daljavo vsem, ki so soustvarjali – tvoje svetlo rjavo obrobljeno veliko pismo sem prebiral na vlaku, na postaji, ko sem čakal na 'kolektiv', in pozno zvečer na koncu Tokia z licem proti severovzhodu. Za toliko in toliko se mi je obzorje razširilo; povedal sem ti, kaj sem v tej novi pokrajini čutil. Morda se mi bo ta ali oni popotnik pridružil in izmenjal vtise, da se predmeti in osebe v novi pokrajini zgostijo v prijetno tovarišijo (v pravem pomenu te uboge besede). Na jugu so češplje odcvetele; ob poti na sever pa se šele sedaj odpirajo soncu, vetru, dežju in mrazu; in popotnikom, kot smo mi. Kmalu pridi spet – nikar se ne vkrcaj na tiste stare tovarne ladje, ki jih je najbrž izumil eden izmed Noetovih potomcev, ker se nikar ne morejo odločiti za pristanišče.«

Zadnja leta, od 2014 do 2022, je pa pogosto skušal pomagati bolj kot skoraj v vlogi navijača. Bil je pravi navdih za nas. Doživeli smo spet prelomni čas, nasprotovanj in pandemijo. Vseskozi je bil z nami.

»Spoštovani, danes je zame praznik – prejel sem Med, z zunanjim naslovom Novo Meddobje. A zame je staro še zmeraj; tako kot smo Med poznali in radi imeli. Kaj ko bi nekoč – v bodočnosti – namesto 'Novo' napisali 'Še zmeraj stari Med'? Iskren Boglonaj za vse gradivo, ki ste mi ga – kljub silni daljavi – tako

ljubeznivo zbrali in poslali. Naj Vam ljubi Bog povrne finančno škodo v blagajni! Občudujem Vaše delo!«

In v drugem pismu:

“Spoštovani, včeraj sem prejel vnovič Vaš dragoceni dar, raje bi mu rekel zaklad. Boglonaj! Koliko čudovito lepega, dragocenega, edinstvenega je SKA doslej ustvarila! (ta zadnja beseda vsebuje vpliv Ne ustvarjene Lepote). Kar nas je pozitivnih ustvarjalcev – na kakršnikoli 'otipljiv' način – ustvarjamo na slovensko-krščanski zemlji, čeprav smo v tujini.«

»... Naj naše Slovenke in Slovenci nadaljujejo s petjem v melodični španščini; španski svet bo tako po njih bogatejši s slovensko rahločutnostjo.«

»... Nadaljujte s tem čudovitim ustvarjalnim delom! Ne bodite zadovoljni z neke vrste povprečnostjo; upam si trditi, da je ljubi Bog vsakega umetnika vesel, ker je On sam kot najbolj čudoviti Umetnik tako blizu umetnikovemu srcu! Sodelovanje, ki ga katerokoli vrste 'ustvarjanje' na nek način 'prosi', ni zmeraj lahko! A je vredno truda!«

Med zadnjimi:

»... Tisti ki med nami dosežejo npr. kakih 65 let, bi ne smeli reči srcu: za naju je 65 let dovolj! Za tisto lepoto, ki jo človek, posebno slovenski, nosi v sebi in zmeraj čaka na delo, ki ji da možnost, da s svojo svetlobo napravi del sveta lepši – tudi za tisto kulturno lepoto gre! –.«

»... Občudujem vse, ki tvorijo SKA in Meddobje. Dovolite mi, da predlagam še eno novo programsko ime za revijo, ki ji je nekdo že dodal 'Novo' (Med-novodobje); Prodobje (podnaslov: nadaljevanje Meddobja preko Novodobja v Prodobje).«

Vedno bomo dragemu patru hvaležni za vsako besedo in predlog ter spremstvo skozi vsa ta leta ...



MEDDOBJE 2022



V uvodu v reviji Meddobje 2022 beremo, da ima človek pravico do knjige, tako kot ima pravico do kruha in svobode. Prav je, da knjigo povežemo s kruhom. Mislím, knjiga, ki ti je všeč; lahko je katerakoli knjiga. Morda tudi nobena, saj se danes pogosto dogaja, da se ljudje, da pazijo figuro, odpovejo moki in zato pogosto prenehajo jesti kruh. Recimo, da nas v tem primeru knjiga/revija, kot je Meddobje, ki ima 256 strani, lahko precej odebéli. Recimo: duhovno debéli. In to je vsekakor vreden namen.

V Meddobju, ki ima navado na prve strani postavljati poezijo, je tokrat prvi del posvečen Borisu Pahorju, univerzalnemu pisatelju, ki je maja letos v sto osmem letu starosti umrl. Citiram avtorja članka, Jerneja Ščeka, ki se Pahorja spominja kot »zgodni zagovornik narodnega čutenja kot primarne socialne identitete, ki varuje pred svetom in nas umešča vanj«. Pahorja se spominja tudi kot večkratnega kandidata za Nobelovo nagrado. Ni jasno, ali bi jo zaslužil, niti ni pomembno. So tudi drugi kandidati, ki ga - domnevam - prav tako ne bodo dobili, na primer Stephen King, ki je med sedanjimi kandidati - kdo ve zakaj. A pomembnost nagrade je biti nepomembna (pisatelj brez nagrad je najbrž boljši kot ...). Jernej Šček v svojem eseju izčrpno slika portret, kot ga sam imenuje, »enega zadnjih velikanov evropskega humanizma«.

Po tem eseju pa, kot običajno, poezija na prvih straneh: ciklus Leva Detele iz obdobja 2020-2022, »Ko je zagorel sneg«, ki jo spremlja epigraf »Pesmi iz težkega časa«. Lahko bi mislili, da so tako imenovani težki časi zaradi domnevne pandemije in nemirnosti sedanjega sveta, vendar tako kot moka v kruhu, tudi Detelova žalost prihaja od znotraj, morda iz njegove osamljenosti ali iz same narave časa, ki mu kljub temu omogoča, da se znebi tega, kar ni bistveno za njegove verze, da se ne obremenjuje s tem, kaj bo povedal, ampak da preprosto pove. Melanholija je povsod – »so ceste / ki jih nihče več ne pozna / so trgi z imeni / pisateljev ki jih nihče / več ne bere« -. Recimo, da v končnem računu s svetom trdi, da »veliko črepinj / malo miru / premalo cvetja«. V tej razgaljeni poeziji, ki spominja na način, kako je Volovšek slikal v zadnjih letih, ko je barvo tako razredčil, da je tisto, kar mu je ostalo na dnu, vrgel na sliko, da bi ji dal še tisto sivino barve, ki je mešanica vseh barv in ostaja v ozadju, tisto slovesno sivino. Morda me spominja tudi na Bukovskega, čeprav nič dlje od

Detele, v teh verzih ameriškega pesnika: »Bog je rekel / prekrižajoč noge: / Vidim, da sem ustvaril veliko pesnikov / a ne veliko poezije.« Tisto »ne veliko poezije«, ali to »premalo cvetja« ... Bukovski je imel tudi mačke, tako kot se Detela spominja svojega mačka Milorada, mačka iz otroštva, o katerem pravi: »morda je dobro / da te ni več med živimi«. Bukovski pa se mačka spominja tako, da pravi, da je neko noč prišel domov tako pijan, da je pil vodo iz mačje sklede in nato dobil okužbo v ustih. Toda Detela ni namenjen humorju; je dolga himna melanholiji: »kako čas beži / čeprav sem še tu«. Obsežen cikel pesmi, iskren spev žalosti, ki spremlja staranje, vdovstvo in neizogibno osamljenost, s sem in tja kako transcendentno senco, vendar se Detela ne pretvarja, da bi šel dlje, temveč preprosto vrže tisto sivino, ki je ostala na dnu črnilnika. Je v teh pesmih, napisanih v čast melanholiji, ko čas prehaja skozi najbolj suhe pragove, veliko razlogov za praznovanje.

Poezija Andreja Finka pa sestavlja ena sama pesem, »Duhovno obhajilo 2020«, in prav tako kot Detela postavi ta datum - 2020 -, in pojasni: »Sonet je nastal ob začetku pandemije, ko so bile naše cerkve zaprte«. To pojasnilo, v letu, v katerem so bile zaprte cerkve (v zadovoljstvo elite), in tu se zgodi, da ima ena sama pesem enako težo kot obsežen cikel pesmi. Kajti občutek, ki izhaja iz te razjasnitve, tega konteksta ali okoliščine, zajema vse besedilo.

Sledijo pesmi Damijana Ahlina; pri Ahlinu gre za štiri kratke pesmi, intimne akvarele. Prav tako intimna je poezija Angele Cukjati, v prevodu Toneta Mizerita in pod naslovom »Notranja Pokrajina«. Lojze Lavrič pa, daleč od intimnosti, v pesmi »Balada treh ptic« predlaga verze, ob katerih si lahko predstavljamo nekakšnega Aškerca presajenega v kolonialno mesto Arequipa, najbolj osrednje mesto med vsemi ostanki kolonialne Amerike. Tri ptice, na vrhu samostana, in verzi, ki pojejo s samostansko hojo: »Tu ni kesanja ne pokore / neumnosti prav vsak počne, / na stolpu druga lahkokrilkica / peruti temne razprostre«.

Vendar se poezija ne konča le v rubriki Poezija - rekel bi, da zavzema velik del revije, saj: Martin Sušnik prispeva z »Jaz sem Vstajenje«, nekakšno poetično dramo, napisano leta 1999 in nato uprizorjeno na odru. Urednik je besedilo rešil iz arhiva in prisojamo h tistim »brat brata mori«, ali onem bolj aktualnem, »kdor z njim ne drži, / zasluži smrt, pravi«. Z drugimi besedami, argentinskost v vsej svoji polnosti - čeprav besedilo teče med Pasijonom in dramo domobranstva in na koncu, poudarjeno, pravi: »Ljubimo se med seboj«. Poetična drama ne deluje ravno tako kot poezija, čeprav je njena oblika verz, vendar želim poudariti, da se pesnik težko zlije v duhovnika - ne tako, da bi bil duhovnik in se hkrati zлил ali postal pesnik. To je primer letos umrlega legendarnega pesniškega patra Vladimirja Kosa, ki mu Meddobje pod peresom Leva Detelo in Damijanom Ahlinom posveti poslov. Kos je bil tisti, ki je pred leti pisal recenzijo revije Meddobje, ki je izhajala v Glasu, in od tam spodbujal mlade k pisanju. Od njega se poslovimo tudi (takratni) mladi in se mu z zamudo zahvaljujemo za

spodbudo, ki nam jo je takrat dal. Mnogi so skušali dokazati obstoj Boga, od Monologiom svetega Anzelma do Leibniza in Descartesa. Vladimir Kos pa je morda dokazal obstoj Boga s svojim prijateljstvom do drugih. Ni pa nas zapustil le Vladimir Kos, ampak tudi Pavči Maček Eiletz, ki se je Veronika Rožanec Kremžar spominja pod naslovom »Ljubezen do odra in slovenstva«.

Revija Meddobje vsebuje več esejev o poeziji, zato trdim, da ima poezija v Meddobju 2022 precej osrednjo vlogo. Eden od teh esejev, ki ga je napisal Ivo Antič, »Bajanje med poezijo in politiko«, osvetljuje lik Edvarda Kocbeka. Moram priznati, da se mi je zdel ta odlomek antološki: »Justin Stanovnik ugotavlja Kocbekovo dvojnost v njeni pesniški verziji, ki je vagabundstvo, ter citira njegovo medvojno samooznako: 'Ne vem, kdaj in kako sem se spremenil v vagabunda. (...) Potepuh je neulovljivo in nerazrešljivo bitje'.«

Drugo besedilo, povezano s poezijo (prav tako iz arhiva), nosi naslov »Pampa« iz knjige Tineta Debeljaka ml. in Vinka Rodeja »Pesmi iz Pampe«. Urednik nam pojasni, da je knjiga izšla pod okriljem revije Mladinska Vez, česar nisem vedel in se mi je zdela dragocena objasnitev.

Če omenim Vinka Rodeta, ki bo morda po dolgoživosti prehitel Pahorja, vsaj to mu želimo, in ne samo to, ampak tudi to, da bo, ko bo dopolnil sto deset let, kot po čudežu stavljal še na eno desetletje; hočem reči: če omenim Vinka Rodeta in esej Andreja Rota »Med tangom in zambo - Ob 90. jubileju pesnika«, s tem potrdim, da poezija v tem Meddobju zaseda osrednji prostor. Rotov obsežen esej, ki so ga prebrali tudi na Radiu Slovenija, prinaša pregled življenja in poezije Vinka Rodeta. Esaj vključuje številne njegove pesmi, sam pa se ustavljam pri tem verzu: »Če se pogledam v ogledalo sončnega zahoda, / sem poln bistrosti in molitve«. Kot samooklicani agnostik mi pri tej starosti prizna: »Ne vem h komu molim, sploh ne vem več kdo ali kaj je Bog, ampak molim vsak dan, mi dobro dene«. Rotov esej je brezhiben, kot vedno, ko Rot uporabi svoje pero za pisanje.

Končno, še en esej, razmišljanje o sedANJI poeziji zdomstva, »Negibno oblačilo strašila«, ne prav dobro napisan (nekateri stavki so odveč).

Ker v reviji ni samo poezija, so poleg omenjenih esejev objavljeni še esej priznane Erike Jazbar, »Goriške poti in goriški prijatelji Milana Komarja«, tudi besedilo Marka Finka »Slovenci po svetu ohranjajo svojo identiteto«, ter Dejana Valentinčiča in esej, ki nam predstavlja ljudi z drugih zemljepisnih širin in z istimi občutki, »Slovenci v Avstraliji«. In če govorimo o drugih zemljepisnih širinah, Janez Zorec iz Francije opiše »Osamosvojitev Slovenije in Slovenci v Parizu«.

Prozo dopolnjujeta študija zgodovinarja Tomaža Simčiča »Sto let od pohoda na Rim« in prevod Tone Mizerita »Brocherov dom«, kratek esej o obisku rojstne hiše svetnika Cure Brochera v viži Santa Rosa de Río Primero. Trenutno imamo v Argentini tri svetnike. Eden od njih, po mojem mnenju najbolj priljubljen, je svetnik Cura Brochero.

Kar zadeva umetnosti, se Damijan Ahlin in Tone Mizerit pogovarjata in pišeta z in o Božidarju Darku Šusteršiču, »odkritelj gvaranske umetnosti«, kot ga imenuje Tone Mizerit.

Polona Marolt Makek se v članku »Spomin na mojega očeta« spominja umetnostnega zgodovinarja in kritika Marijana Marolta. Andreja Dolinar pa predstavlja »Klavdijo Nose, ne od tukaj, ne od tam«, o Klavdiji in njeni karieri, ki spremljajo štiri barvne reprodukcije njenih del.

Revijo zaokrožijo uvodne besede predsednika SKA: »Kdor ima uho naj prisluhne«, članek, v katerem beseda »kriza« preleti vrstice. Ta spremna beseda, ki nekoliko opozarja na izzive, ki jih prinaša ta sodobna družba - ali ta »Ne družba«, kot pravi Christopher Guilluy -, glasi: »človek, v stalnem iskanju prave svobode je postal odvisen in omejen«; in končno: »namesto besede kriza, predlagam da bi morda uporabljali pojem preizkušnja« - ali da v vsaki krizi vidimo tudi priložnost in smo pozitivni.

Kot zadnja zanimivost naj omenim članek Janeza Bogataja »Bogastvo slovenskih pogač« (to recenzijo, napisano po španskem in poslovenjeno z pomočjo od Google translatorja, mi je ta naslov čudovito tako vrnilo v prevodu: »Bogastvo slovenskih poganov«). Ostaja omeniti še recenzijo knjig »Si dekle ali si žena« in »Povesti iz zdomstva in en esej«, ki sta ju napisala Lev Detela in Erika Jazbar.

Predvsem pa bom rekel ali poudaril, da je poezija »glavna jed« v tej številki - to rečem, kot da bi se spomnil tistih Gardelovih verzov, ko poje »... esos platos fuertes no son para vos« (»... tiste glavne jedi niso zate«), pri čemer misli na starega moškega, ki si želi mlado dekle. V tem primeru je jed za vse in brez neprijetnosti, da bi se zredili. Predvsem pa tiste besede, ki jih je na začetku zapisal France Papež: »V zdomstvu je knjiga osnovno sredstvo za ohranjanje slovenske narodne zavesti«.

----- *** -----

The advertisement features a dark green background with a light green gradient at the bottom. On the left, there is a stylized illustration of a plant with thin, vertical stems and a large, solid red arrow pointing to the right. In the center, two book covers are displayed. The first book, 'SVOBODOLJUBNA SLOVENKA', has a green cover with a portrait of a woman in a circular frame and the text 'UNA SLOVENA AMANTE DE LA LIBERTAD'. Below it, the price '\$ 3.000' is written in red. The second book, 'MEDDOBJE 2022', has a blue cover with the title in white lowercase letters. Above it, the price '\$ 2.000' is written in white. The overall layout is clean and modern.

NAJINA JAKOBOVA POT



29. oktobra je Slovenska kulturna akcija priredila kulturni večer v dvorani dr. Tineta Debeljaka v Slovenski hiši. Vodja likovnega odseka umetnica Andrejka Dolinar je organizirala razstavo del pokojnega slikarja Andreja Makeka. Umetnikova hčerka Lučka je predstavila očetov življenjepis in umetniško delo pod naslovom: »Andrej Makek - likovni ustvarjalec.«

Isti dan smo poslušali predavanje z naslovom »Najina Jakobova pot«. Zakonca Jana Peternel in Jernej Dobovšek sta pričala o svojem romanju v Santiago de Compostella v zahvalo ob 40. obletnici poroke. Povedala sta, kako sta duhovno doživela romanje ter sta tudi opisala zgodovinsko ozadje in zanimivosti krajev ki sta jih prehodila, ob tem sta navzočim kazala slike Jakobove poti. Romala sta dvakrat: leta 2011 sta prehodila 100 kilometrov v Navarri, leta 2013 pa drugih 150 kilometrov v Galiciji. Prvič sta šla iz samostana Roncesvalles v Pirinejih do mesta Estella. Romanje sta začela s sv. mašo pri kateri sta tudi dobila romarski blagoslov, ki so ga podelili v več jezikih. Septembra leta 2013 sta začela drugi del romanja v vasi O Cebreiro in prišla do Santiago de Compostela. Na cilju sta dobila v latinščini napisano potrdilo o opravljenem romanju ko sta oddala »Credencial del peregrino«, katera je z žigi, ki sta jih dobila na vseh krajih kjer sta se na poti ustavila, pričala o opravljenem romanju.



JUNAČENJE V KORONSKEM OBDOBJU



Pod tem naslovom je pri Kulturnem centru Maribor izšla nova pesniška zbirka Leva Detele.

Nove »koronske« pesmi Leva Detele so nastajale od februarja 2020 do pomladi 2022. Avtor jih je pisal pod naslovom »JUNAČENJE V KORONSKEM OBDOBJU« kot neke vrste pesniški dnevnik, v katerem je sproti beležil svoje vsakodnevne občutke, razpoloženja in spoznanja v dolgotrajnem obdobju pandemije koronavirusa COVID – 19.

V knjigi je na 146 straneh objavljenih 100 pesniških enot, ki so razdeljene na deset delov. Ti s svojimi naslovi (Začaranost pred neurjem; Junačenje v koronskem obdobju; Brez sedla in kopita; Na samotnem otroku; Paranoia – Beach; Ko je zagorel sneg; Grof Montecrypto; Mitografija itd.) dokumentirajo velikokrat že kar v grotesknost stopnjevano virusno dogajanje, ki je na koncu dopolnjeno še z upesnenjem novih dodatnih ujm, med katerimi deluje ruski napad na Ukrajino najbolj grozeče. Pesnik se zloveščim pojavom približuje na različne načine, z žalostjo in bolečino, a tudi s skepso, ironijo in življenjskim pogumom, ki je označen že v samem naslovu zbirke kot »Junačenje«. Mnenja je, da bomo le na tak način najbolje premagali zlo, ki že tri leta muči človeštvo. Spremno besedo k zbirki je napisal ljubljanski pesnik in esejist Ivo Antič, ki med drugim meni, da »... pričujoča zbirka markantno realizira polnokrvno umetniško dejanje z mojstrsko kompozicijo, zaokroženo v desetih ciklusnih zaglavjih in stotih naslovnih enotah«.

Pričujoča knjiga je že šestdeseta leposlovna publikacija Leva Detele in predstavlja kar majhen pisateljski jubilej. Grafično jo je zelo učinkovito oblikoval za izdajo pri Kulturne centru Maribor, Peter Dobaj.

SVOBODOLJUBNA SLOVENKA



26. novembra je Slovenska kulturna akcija priredila likovno razstavo ter predstavitev knjige, ki je sicer izšla pred dvema letoma a zaradi pandemije še ni bila javno predstavljena.

Za to priložnost je Likovni odsek pripravil razstavo del slikarke Helene Klemenc. Teme slik so bile: Človeška figura v različnih običajih ali situacijah, Kristusovo trpljenje, Tihožitje, Fantazija, 30-letnica osvoboditve. Pri vseh je uporabljala mešano tehniko: kemični svinčnik in akril, barvice ali kredo.

Sledila je predstavitev dvojezične knjige: Mira Delavec Touhami, »Svobodoljubna Slovenka«, prevedel Damijan Ahlin, Buenos Aires, SKA, Dunken, 2020, 192 strani.

Avtorica Mira Delavec Touhami je prikazala življenje in delo Josipine Urbančič (1833-1854). Ta je bila prva slovenska pesnica, pisateljica in skladateljica, ki je objavljala s psevdonimom Josipina Turnograjska. Psevdonim si je izbrala po njenem domu, gradu Turn.

V knjigi je opisana zgodovina rodbine Urbančič, Josipinina življenjska pot in njeno delo ter sta objavljeni dve pesmi, nekaj kratke proze in skladbe. Pesmi Noč na grobu (1852) ter Zmeraj krasna je narava (1851) jo prikažeta kot pesnico. Največ njenega opusa je kratka proza in pravljice. V tej knjigi lahko beremo: Hoja iz Preddvora na Turn, Pomlad, Sprava, Nedolžnost in sila (Nesrečna Veronika Deseniška) in pravljico Rožmanova Lenčica.

Skladbe so v tej knjigi objavljene v obliki slik originalih, ki jih hrani Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK) v rokopisni zbirki. Publikacijo bogatijo slike: Josipinina portreta, portret njenega moža, gradu Turn in slika družine Ašič. Knjigo je prevedel v španščino Damijan Ahlin, ki je povedal kako je nastalo

sodelovanje z avtorico in kako se je lotil dela. Oba sta nato odgovarjala na vprašanja navzočih.

Za slovensko diasporo je še posebno zanimiv podatek, da so nekateri Josipinini pra-pranečaki živeli med nami. Gre za družino Ašič: Vital (1935-2022) in Vera (poročena Bajuk) v Argentini ter Renata poročena Kozina (1931-2018) v Kanadi.

Knjigo ter druge publikacije Slovenske kulturne akcije lahko naročite na sledeči elektronski naslov skakcija@gmail.com



Instagram

skakcija -



ska.novice@gmail.com



Slovenska Kulturna Akcija -



skakcija@gmail.com



Slovenska Kulturna Akcija -

www.skakcija.org

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. GLAS es propiedad de la Acción Cultural Eslovana

Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina

Urejuje ga odbor, v koordinaciji tajništva. Edición: Comisión Directiva bajo la coordinación del secretario.

Tiskana oblika izhaja s podporo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.